

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра міжнародних відносин і аудиту

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
завідувачем кафедри

Пашкевич М.С.

01.09.2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЄС у системі міжнародних відносин»

Галузь знань	С «Соціальні науки, журналістика та інформація»
Спеціальність	D «Бізнес, адміністрування та право», J «Транспорт та послуги»
Освітній рівень.....	C1, C3, C7, D1, D2, D5, J3
Статус	магістр
Загальний обсяг	вибіркова фахова
Форма підсумкового контролю	4 кредити ECTS (120 годин)
Термін викладання	диференційований залік
Мова викладання	2-й семестр
.....	українська

Викладач: доц. Двуреченська О.С.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р.

Дніпро
НТУ «ДП»
2025

Робоча програма навчальної дисципліни «ЄС у системі міжнародних відносин» для магістрів спеціальності С1, С3, С7, D1, D2, D5, J3 / О.С. Двуреченська; НТУ «Дніпровська політехніка», каф. міжнародних відносин і аудиту. – Д.: НТУ «ДП», 2025. – 11 с.

Розробник – Двуреченська О.С.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання;
- бажані базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти.

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
3 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	4
4 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	4
5 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	6
5.1 Шкали	6
5.2 Засоби та процедури.....	6
5.3 Критерії.....	8
6 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	11
7 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	Error! Bookmark not defined. 1

1. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – є формування у студентів розуміння Європейського Союзу як унікального інтеграційного об'єднання у системі міжнародних відносин через засвоєння історичних особливостей та засад функціонування ЄС, процесу розширення та поглиблення європейської інтеграції, внутрішніх змін, пов'язаних з європеїзацією.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2. ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)
	зміст
ДРН 1	Знати та розуміти роль ЄС у міжнародних відносинах та регіональному розвитку.
ДРН 2	Знати природу та підходи ЄС до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів
ДРН 3	Знати та розуміти природу та джерела Спільної зовнішньої політики та політики безпеки ЄС
ДРН 4	Знати принципи, механізми та процеси формування Спільної зовнішньої політики та політики безпеки ЄС, а також реалізації зовнішньополітичних рішень.
ДРН 5	Знати природу та характер взаємодій ЄС з окремими країнами та регіонами на глобальному, регіональному та локальному рівнях.

3. ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години					
		денна		вечірня		заочна	
		аудиторні і заняття	самостійна робота	аудиторні і заняття	самостійна робота	аудиторні і заняття	самостійна робота
лекційні	58	24	34	-	-	4	56
практичні	58	24	34	-	-	4	56
лабораторні	-	-	-	-	-	-	-
семінари	-	-	-	-	-	-	-
контрольні заходи	4	4				-	-
РАЗОМ	120	52	68	-	-	8	112

4. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	58
ДРН 1	1. Становлення європейської інтеграції	5
	1.1 Причини та передумови європейської інтеграції	
	1.2. Сутність євроінтеграційного проекту	

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	1.3 Головні угоди з європейської інтеграції	
ДРН 1	2. Створення та функціонування Європейського Союзу	5
	2.1. Маастрихтський договір про створення ЄС	
	2.2. Напрямки подальших реформ ЄС	
	2.3. Лісабонський договір як ключовий документ ЄС на сучасному етапі	
ДРН 1 ДРН 4	3. Структура та ключові функції ЄС.	5
	3.1. Головні інституції ЄС.	
	3.2. Система ухвалення рішень в ЄС	
	3.3 Ключові функції та політики ЄС	
ДРН 3 ДРН 4	4. Спільна зовнішня політика та політика безпеки.	5
	4.1. Етапи формування СЗППБ	
	4.2 Інституційна основа СЗППБ	
	4.3. Ключові напрями СЗППБ	
ДРН 1 ДРН 5	5. Політика розширення ЄС	5
	5.1. Критерії членства в ЄС і порядок його набуття	
	5.2. Історичні хвилі розширення ЄС	
	5.3. Сучасні країни-кандидати на членство в ЄС	
ДРН 2 ДРН 5	6. Відносини ЄС з іншими країнами Європи	5
	6.1. Відносини ЄС і ЄАВТ	
	6.2. Відносини ЄС і Великої Британії в контексті Брексіту	
	6.3. Відносини ЄС і держав Західних Балкан	
ДРН 2 ДРН 5	7. Європейська політика сусідства. Східне партнерство.	5
	7.1. Політика сусідства ЄС	
	7.2. Східне партнерство	
	7.3. Південний вектор політики сусідства	
ДРН 5	8. Європейська інтеграція України	5
	5.1. Угода про партнерство та співробітництво	
	5.2. Європейська інтеграція України.	
	5.3. Угода про асоціацію як ключовий документ відносин між Україною та ЄС	
ДРН 2 ДРН 3 ДРН 4	9. Спільна безпекова політика ЄС	5
	9.1. Етапи формування СБП ЄС	
	9.2. Співвідношення між СБП ЄС і НАТО	
	9.3. Подальші перспективи розвитку СБП ЄС	
ДРН 5	10. Північноамериканський вектор політики ЄС	6
	10.1. Відносини ЄС з США	
	10.2. Відносини ЄС з Канадою	
	10.3. Відносини ЄС з Мексикою	
ДРН 5	11. Східноазійський вектор політики ЄС	7
	11.1. Відносини ЄС з Китаєм	
	11.2. Відносини ЄС з Японією	
	11.3. Відносини ЄС з Республікою Корея	
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	58
ДРН 1	1. Становлення європейської інтеграції	5
ДРН 1	2. Створення та функціонування Європейського Союзу	5
ДРН 1	3. Структура та ключові функції ЄС.	5

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
ДРН 4		
ДРН 3 ДРН 4	4. Спільна зовнішня політика та політика безпеки.	5
ДРН 1 ДРН 5	5. Політика розширення ЄС	5
ДРН 2 ДРН 5	6. Відносини ЄС з іншими країнами Європи	5
ДРН 2 ДРН 5	7. Європейська політика сусідства. Східне партнерства.	5
ДРН 5	8. Європейська інтеграція України	5
ДРН 2 ДРН 3 ДРН 4	9. Спільна безпекова політика ЄС	5
ДРН 5	10. Північноамериканський вектор політики ЄС	6
ДРН 5	11. Східноазійський вектор політики ЄС	7
	Контрольні заходи	4
РАЗОМ		120

5. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

5.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних здобувачів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо здобувач отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

5.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії здобувача за вимогами НРК до 7-го

кваліфікаційного рівня) під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Здобувач на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються здобувачам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальн е заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів; виконання ККР (або інші види, визначає викладач) під час заліку (або екзамену) за бажанням здобувача
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять		
	або індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		
або лабораторні	перевірка та захист	виконання лабораторних робіт		
або семінари	індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного та/або індивідуального завдання (визначає викладач, інформація повинна співпадати з даними попередньої таблиці). Семінарські заняття оцінюються якістю виконання індивідуального завдання та його презентації. Лабораторні заняття оцінюються якістю виконання та захисту лабораторних робіт.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком складовим опису кваліфікаційного рівня за НРК, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі здобувача шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен здобувач під час заліку (або екзамену) має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожної складової опису кваліфікаційного рівня за НРК.

5.3 Критерії

Реальні результати навчання здобувача ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії здобувача для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для магістерського рівня вищої освіти подано нижче.

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 7-го кваліфікаційного рівня за НРК

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
Знання		
♦ спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: – спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень; – критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей	95-100
	Відповідь містить не грубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння/навички		
	Відповідь характеризує уміння: – виявляти проблеми;	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
♦ спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур; ♦ здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах; ♦ здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності	– формулювати гіпотези; – розв'язувати проблеми; – оновлювати знання; – інтегрувати знання; – провадити інноваційну діяльність; – провадити наукову діяльність	
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з не грубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	Рівень умінь/навичок незадовільний	<60
Комунікація		
♦ зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	Зрозумілість відповіді (доповіді). <i>Мова:</i> правильна; чиста; ясна; точна; логічна; виразна; лаконічна. <i>Комунікаційна стратегія:</i> – послідовний і несутуперечливий розвиток думки; – наявність логічних власних суджень; – доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; – правильна структура відповіді (доповіді); – правильність відповідей на запитання; – доречна техніка відповідей на запитання; – здатність робити висновки та формулювати пропозиції; – використання іноземних мов у професійній діяльності	95-100
	Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
Відповідальність і автономія		
♦ управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів; ♦ відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів; ♦ здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії	Відмінне володіння компетенціями: – використання принципів та методів організації діяльності команди; – ефективний розподіл повноважень в структурі команди; – підтримка врівноважених стосунків з членами команди (відповідальність за взаємовідносини); – стресовитривалість; – саморегуляція; – трудова активність в екстремальних ситуаціях; – високий рівень особистого ставлення до справи; – володіння всіма видами навчальної діяльності; – належний рівень фундаментальних знань; – належний рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок	95-100
	Упевнене володіння компетенціями відповідальності і автономії з незначними хибами	90-94
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано дві вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано три вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано чотири вимоги)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано п'ять вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (не реалізовано шість вимог)	65-69
	Задовільне володіння компетенціями відповідальності і автономії (рівень фрагментарний)	60-64

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

6. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Програми пакету Microsoft Office (Word, Excel, Power Point, Teams).
Дистанційна платформа Moodle.

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Кваша С.М., Файчук О.М., Файчук О.В. Європейська економічна інтеграція: навчальний посібник. К.: НУБіП України, 2019. 282 с.
2. Кордон М. Європейська та євроатлантична інтеграція України. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 172 с.
3. Макаренко М., Хомутенко Л. Європейська інтеграція. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 344 с.
4. Мальська М. П., Антонюк Н. В. Основи європейської інтеграції: підручник. – Київ: Центр учбової літератури, 2020. – 320 с.
5. Міделлаар Л. Нова політика Європи. Десять років політичних криз. Київ: Дух і літера, 2021. 408 с.
6. Основи зовнішньої політики Європейського Союзу : навчальний посібник / Н. А. Вінникова, Є. М. Солових, В. П. Солових, Т. М. Анакіна, Л. О. Чернишова; за заг. ред. Л. В. Новікової. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. 144 с.
7. Прокопенко Л. Л., Рудік О. М., Рудік Н. М. Інституційна система ЄС: навч. посіб. Вид 2-ге (електронне), доп. Дніпро: ДРІДУ НАДУ. 2021. 240 с.
8. Сталій розвиток міст і регіонів ЄС: кращі практики для України : навчальний посібник / Мартиненко В. В., Скорик М. О., Корж М. А., Соколова О. М., Коляда Т. А., Джадалла О. І.; за заг. ред. В. В. Мартиненко. Ірпінь: Державний податковий університет, 2025. 352 с.
9. Borell J. European Foreign Policy in Times of Covid-19. Luxembourg, 2021. 301 p.
10. Europe – Against the Tide / Ed. by M. Waechter, H. Marhold. Baden-Baden, 2018. 168 p.
11. Fear and Uncertainty in Europe: The Return to Realism? / Ed. by R. Belloni, V. Della Sala, P. Viotti. Cham, 2019. 292 p.
12. Mason D. S. A Concise History of Modern Europe: Liberty, Equality, Solidarity. Lanham, 2019. 235 p.
13. Morillas P. Strategy-Making in the EU: From Foreign and Security Policy to External Action. Cham, 2019. 202 p.
14. Riddervold M. The Maritime Turn in EU Foreign and Security Policies: Aims, Actors and Mechanisms of Integration. Cham, 2018. 240 p.
15. Shaping the EU Global Strategy / Ed. by N. Chaban, M. Holland. Cham, 2019. 272 p.
16. Views on the progress of CSDP / Ed. by F. Bellou, D. Fiott. Luxembourg, 2020. 163 p.